

z osobami zawiadującymi kłami nie zaś wszyscy mieszkańcy, według porządku ich żądań zapisywanych do książek. W ogóle kasy pożyczkowe i oszczędności stanowią dla ludności miejscowej instytucje, do których coraz bardziej przywyka stan rolniczy i ten ostatni nie tylko żywi dla nich zycielność, ale nawet przeświadczony jest o ich dobroczynnych skutkach.

*** Ceny targowe zboża i innych produktów żywności w m. Lublinie, od 24 maja (5 czerwca) do 31 maja (12 czerwca) 1875 r.** Za czwartek: pszenicy 8 rs. 19 kop., żyta 5 rs. 40 kop., jęczmienia 5 rs. 50 kop., owsa 6 rs. 71 kop., gryki 6 rs. 88 kop., prosa 6 rs. 88 kop., grochu 9 rs. 41 kop., kartofli 1 rs. 96 kop., kaszy jaglanej 16 rs. 30 kop., jęczmiennej 8 rs. 60 kop., gryczanej grubej 14 rs. 33 kop., drobnej 22 rs. 11 kop., maki pszennej 1-go gatunku 8 rs. 44 kop., 2-go gatunku 6 rs. 88 kop., maki żytniej 1-go gatunku 5 rs. 73 kop., 2-go gatunku 5 rs. 24 kop.; za funt: chleba pyłowego 2½ kop., razowego 1½ kop., wołowy 8 kop., cielęcy 7½ kop., wieprzowiny 9 kop., baraniny 7½ kop.; za pud.: siana 90 kop., słomy 50 kop.

* W nocy na 28 kwietnia (10 maja) we wsi Mosankach-Starych, w powiecie Ciecchanowskim, spaliły się z niewiadomej przyczyny, zabudowania gospodarskie Feliksa Chelkowskiego, ubezpieczone na 370 rub. W nieruchomościach nieubezpieczonych właściciel pomógł 987 rubli straty.

— W nocy na 5 (17) maja, we wsi Wojtówstwie Mławie, w powiecie Mławskim, łącznej z samem miastem, z niewiadomej przyczyny powstał pożar, przy czem spaliło się, wraz z zabudowaniami, 12 domów mieszkalnych, z których trzy należały do pomienionej wsi, a 9 do miasta Mławy. Wszystkie te budowle były ubezpieczone na 2,770 rubli. Podczas tego pożaru spaliło się 5 osób, oraz kilka sztuk bydła i pewna część ruchomości, wartości 8,215 rubli.

— Dnia 21 kwietnia (2 maja) we wsi Sztutowie, w powiecie Rypińskim, czteroletnia dziewczyna włociańska Marjaanna Lustraszewska, wpadła do rowu napełnionego wodą, w skutku zalania się umarła.

— Dnia 23 kwietnia (5 maja) we wsi Borowem, w powiecie Prasnyskim, chłopcy włociańscy, Franciszek Działak, lat 18 i Józef Olender, lat 15, pokłócili się z sobą, przyczem Działak uderzył Olendę kamieniem tak silnie, że ten ostatni zachorował i 1 (13) maja umarł.

— Dnia 26 kwietnia (8 maja) we wsi Nizkiem Wielkim, w tymże powiecie, 11-letni chłopiec włociański Józef Heyda, bawiąc się w bliskości będącego w ruchu wiatraka, niespodzianie zbliżył się do takowego i tak silnie został uderzony jego skrzydłem w głowę, że w ciągu dwóch godzin umarł.

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

* Wczoraj odbyło się poświęcenie nowo założonej przy ulicy Czerniakowskiej, przez wspólną akcyjną, fabryki kamieni sztucznych, w obecności przedstawicieli prasy i inżynierji miejskiej. Próby wyróbów z sztucznego kamienia czyli betonu według metody p. Jarockiego (obecnie dyrektora tej fabryki) znajdowały się w zeszłym roku na tutejszej wystawie gospodarstwa wiejskiego i zyskały sobie list pochwalny. Najgłówniejsze zastosowanie tego kamienia jest do budowy domów, albo w tak zwany pruski mur, szczególnie zdanych na zabudowania gospodarskie, albo z cegieł kamiennych wielkich rozmiarów. Zaletami budowli z tego materiału mają być: naprzód pośpiech — gdyż domek naprzykład na dwie lub trzy rodziny robotnicze może stanąć w przeciągu kilku dni, a w dwa lub trzy dni po wystawieniu, zupełnie twardnieje i staje się mieszkalnym; powtóre taniść — gdyż łokieć kwadratowy budowli w pruski mur ma kosztować 36 kop., z cegieł zaś 70 kop.; niedopuszczalność wilgoci — gdyż z powodu zawierania się w betonie hydraulicznego wapna, mur ten pochłaniając wszelką wilgoć jeszcze bardziej od niej twardnieje; nakoniec niepalność. Domy wybudowane z tego materiału, według zapewnienia dyrektora fabryki p. Jarockiego, który w ciągu lat 15 zajmował się robotami z sztucznego kamienia w Noworosyjskim kraju, obok tego wszystkiego są bardzo ciepłe. Dalej kamień sztuczny daje się użyć na chodniki i w tym jeszcze roku ma być położony, wskazując próby, przy hotelu Europejskim, w przejściu na Saski plac i na ulicy Podwał trotoar z rynsztokami również z tego kamienia, dno których jednak ma być wybrukowane zwykłym kamieniem i zalane betonem. W fabryce widzieliśmy liczne inne jeszcze wyroby z kamienia sztucznego, jako to: schody, podłogi z kolorowemi częściami, żłoby dla pojenia bydła, ocembrowania studni, słupki rozmaitego kształtu, nagrobki i t. d.; w ogóle sztuczny kamień może być użyty wszędzie na zastąpienie marmuru, kamienia i drzewa. Idzie tylko o to, jak wspomnieliśmy, aby wytrzymał próbę czasu w naszym klimacie, w którym mrozy dochodzą do 25°, a upały do 36°.

* **Jarmark wełniany.** Onegdaj, czyli w ostatni dzień jarmarku, przeważono wełny pudów 2,171 funtów 27, co w połączeniu z wełną poprzednio podaną czyni pudów 51,173 funt 1, lecz mimo tej cyfry, już na kontroli opartej, znajduje się na placu jeszcze około 3,000 pudów z największych dostaw, której albo z powodu mocnego przemoknięcia, ważenia odmówiono, albo też nie zdążono zważyć.

Z cyfr statystycznych okazuje się: że na jarmarku w roku 1873 przeważono pudów 37,376
w r. 1874 „ 43,460
w r. 1875 „ 51,173

W ciągu całego tegorocznego jarmarku sprzedano pudów około 32,500, co stanowi 2/3 części ogólnej ilości dostawionej wełny, dalsza jednak sprzedaż niewątpliwie jeszcze odbywać się będzie.

Ceny onegdajsze niewiele się różnią od poprzednich. Tegoroczny jarmark wełniany do najdłuższych należy, bo jeżeli w latach zeszłych przedłużano go o jeden dzień lub dwa, to obecnie o dni trzy przedłużony został.

*** Warszawska Gazeta Policyjna zamieszcza następujące wypadki miejskie:**

— W niedzielę dnia 8 (20) b. m., podczas burzy uderzył piorun w zabudowanie banku dyskontowego, oderwał gzyms niezrządzący wzdłuż innych uszkodzeń, a w alei Ujazdowskiej na rogu ulicy Instytucyjnej i Szucha, przy rogatce Mokotowskiej, wskutek mocnego wiatru, przewrócone zostały dwa drzewa.

— W poniedziałek dnia 9 (21) b. m., Ochty Machenk, kozak 2 seiny Kubańskiego dywizjonu kozaków, pławiąc konia w miejscu niewłaściwym, wpadł w wodę i utonął.

Z INNYCH GUBERNIJ.

* W *Kronstadtzkim Wiestniku* donoszą, że rano, 3-go czerwca, na wielką przystań kronstadtzką wypłynął jacht parowy „Newa” z Ich Cesarskimi Wysokościami Wielkimi Książętami: Włodzimierzem, Sergijuszem i Pawłem Aleksandrowiczami, którzy odwiedzili Najdostojniejszego dowódcę fregaty „Swietlana”, aby się z nim pożegnać i życzyć mu szczęśliwej drogi. Ich Cesarskie Wysokości raczyli śniadac na fregacie „Swietlana”.

Po godzinie pierwszej przybył z Petersburga jacht parowy „Strielna”, pod flagą Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Jenerał-Admirała. Na jachcie znajdował się Wielki Książę Jenerał-Admirał wraz z Ich Cesarskimi Wysokościami: Konstantym, Dymitrem i Wacławem Konstantynowiczami. Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Jenerał-Admirał powitany został na przystani przez głównego komendanta portu, wice-admirała N. W. Kozakiewicza, naczelnika eskadry pancernej, jenerał-adjutanta G. J. Butakowa, dyrektora szkoły technicznej, jenerał-lejtnanta A. J. Zielonego, pierwszego komendanta, kapitana portowego naczelników wydziałów zarządu portowego i dowódców osad, w galowych mundurach. Przyjąwszy raport od głównego komendanta i dowódcy eskadry, tylko co weszłej na przystań, Jego Cesarska Wysokość raczył łaskawie powitać prawie każdego z zebranych, a następnie siadł do powozu z głównym komendantem i udał się do nowego doku. Ich Cesarskie Wysokości Wielcy Książęta: Konstanty, Dymitr i Wacław Konstantynowicze pozostali na jachcie parowym „Strielna” i udali się, pierwszy na fregatę „Swietlana”, a dwaj ostatni — na korwetę żaglową „Gilak”, z oddziału szkoły marynarki, na której będą żeglowali przez lato.

Obejrawszy dok, jacht parowy „Carewna”, niektóre roboty w porcie i na okręcie „Piotr Wielki”, Jego Cesarska Wysokość wypłynął na łodzi „Ptaszek” na wielką przystań, przez bramę kupiecką i udał się na korwetę „Gilak”, gdzie przyjęty został przez dowódcę oddziału szkoły marynarki i komendanta korwety. Obejrawszy korwetę, Jego Cesarska Wysokość pożegnał się z najdostojniejszymi synami i rozkazał oddziałowi podnieść kotwicę i płynąć za fregatą.

Odbiwszy od burtu korwety „Gilak”, łódź Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia skierowała się do fregaty „Swietlana”, która była również zupełnie gotową do drogi. Najdostojniejszy dowódca fregaty przyjął Jego Cesarską Wysokość Wielkiego Księcia Jenerał-Admirała u schodów z raportem. Następnie rozpoczęło się urzędowe obchodzenie fregaty. — O godzinie 5-jej fregata była obejrzana. — Ich Cesarskie Wysokości pożegnali się z głównym komendantem portu i dowódcą eskadry pancernej; łódź parowa odbiła od burtu, a fregata zaczęła podnosić kotwicę; za nią poszły statki oddziału szkoły marynarki. Żaglowe holowane były przez parostatki, i o godzinie 6-jej wieczorem fregata i oddział szkoły marynarki, wymieniwszy salwy z fregatą „Sewastopol” na której była wywieszona flaga naczelnika 1-go oddziału eskadry praktycznej, wyruszyły na morze.

* W sobotę, 31-go maja, członkowie międzynarodowej konferencji telegraficznej zwiedzili Kronstadt. — O godzinie 12-jej, od przystani rządowej na bulwarze angielskim odbił parostatek „Newa” z delegatami i ich rodzinami. — Na parostatku grała orkiestra 8-go ekwi pażu floty. Na przystani wschodniej, nie dochodząc do kąta wojennego, parostatek przyjęty był przez dwie łodzie wiosłowe, z adjutantem głównego komendanta portu kronstadtzkiego i gubernatora wojennego Kronstadt, kapitan-lejtnantem Rykaczewem, który wszedł na „Newa”, i w krótkich wyrazach, powitał delegatów imieniem wice-admirała Kozakiewicza. Wiejący dnia tego chłodny wiatr południowo-zachodni, sprawił na przystaniach dość znaczne falowanie, i z tego powodu, dla dogodniejszego przesiedzenia uczestników przejażdżki na podane dwie barki parowe i 4 łodzie wiosłowe, parostatek „Newa” zwrócił się w kierunku wschodniego brzegu Kronstadt i zarzucił kotwicę niedaleko od stojącej w przystani fregaty parowej „Ruryk”.

Z przystani wschodniej członkowie konferencji skierowali się na barkach i holowanych przez takowe łodzie przez bramę portową, do przystani środkowej, ku fabryce parostatków. Tu goście przyjęci zostali przez naczelnika zakładu i kilku służących w zakładzie oficerów, którzy z szczególną uprzejmością i grzecznością, zaznajamiali delegatów z urządzeniem fabryki. Tu także, w obec gości dokonane zostało odczytanie młotem parowym jednej z części składowych mecha-

nizmu parowego, a w oddziałach giserni żelaza i miedzi uskuteczono kilka odlewów w poprzednio przyrządzonych na ten cel formach. Obejrawszy z widocznym zainteresowaniem się dobudowywane jeszcze nowe doki, członkowie konferencji, na barkach i łodziach, skierowali się ku przystani przy arsenale, gdzie było przygotowanych dla nich kilkaście ekipiawy. Sama przystań i droga wiodąca obok parku petrowskiego do miasta, przystrojone były flagami państw europejskich i Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, a w alei nadbrzeżnej, a wejścia do przystani, grała orkiestra portowa. Po wyjściu na brzeg i obejrzeniu admiralicji dokowej, część delegatów z damami pojechała w powozach do zimowego klubu morskigo i biblioteki marynarki, a pozostali pieszo udali się do ogródka letniego, gdzie zwiedzili domek „Piotra Wielkiego” oraz letni lokal „klubu morskigo” i oglądali pomnik osady cleepuru „Opriecznik”, która zginęła w 1861 roku. Powrócivszy do przystani, goście cudzoziemscy, odprowadzani przez oficerów marynarki, znów siedli w szalupy i zwiedzili w porcie, wyprowadzony w tych dniach z doku, wielowy okręt żelazny „Piotr Wielki”, oraz fregaty pancerne „Petropawłowski” i „Sewastopol”. Przed wyjściem na wielką przystań część dam i delegatów powróciła na „Newa”, a inni na parostatek komendanta głównego, „Koldunczik” i na innej barki parowej udali się, około stojących w przystani statków wojennych, do tortu „Konstanty”. Odznaczające się uzbrojenia tego fortu i ustawione na nim 11-calowe działa stalowe obejrzone były pod przewodnictwem inżyniera wojennego i zwróciły na siebie zasłużoną w zupełności uwagę delegatów. Tu także pokazano delegatom postawione dla wypróbowania strzałami działa 12-calowe z Obuchowskiej fabryki lanej stali, przeznaczone na okręt „Piotr Wielki”. Działo to, przy ogólnej swej wadze 2,470 pudów, daje strzały bojowe ładunkiem 120 funt. prochu pryzmatycznego, pociskami stożkowemi wagi 24 pudy. W powrocie z fortu, członkowie konferencji, na parostatku „Koldunczik” przepłynęli wzdłuż boku fregaty „Swietlana”, na której grała muzyka wojskowa korwety „Wariag” i jachtu „Zabawa” i wymieniwszy powitania z zebranymi na nich komendantami, po godzinie szóstej wieczór przeszli na parostatek „Newa” gdzie dany był obiad, i udali się do Petersburga.

* W tych dniach wydana została, jak donosi „Cerkowno-Obščestwennyj Wiestnik”, decyzja Najśw. Synodu w jednej z kwestij, blisko dotyczących ekonomicznych interesów naszej ojezyny. Rzecz idzie o zniesienie, lub przynajmniej zmniejszenie **zwyczajów upiększania domów „brzokami” w uroczystości świętej Trójcy**, — zwyczaj polegający z systematycznym niszczeniem drzew i dawno już potępionego i przez opinię publiczną i przez organa rządowe. Najśw. Synod postanowił: biorąc na uwagę, że zdobienie coroczne w dzień Św. Trójcy, świątyni, pomieszczeń i rozmaitych przedmiotów młodymi drzewkami brzeziny i innych gatunków nie jest ustanowione przepisami kościelnymi, lecz przez zwyczaj ludowy, Najśw. Synod znajduje, iż przedsięwzięcie środków do wykorzenienia tego, podług odczytu ministra dóbr państwa, szkodliwego zwyczaju, dla ojezycznej hodowli leśnej, — zależy od właściwej zwierzchności cywilnej. W widokach zaś spółdziałania ze strony zwierzchności duchownej dla wykorzenienia tego zwyczaju, Najśw. Synod postanawia: poruczyć duchowieństwu prawosławnemu, przy każdej dogodnej sposobności, objaśniając parafjanom o mogącej nastąpić szkodzi dla gospodarstwa leśnego, skutkiem wycinania młodych drzew brzozy i innych gatunków dla zdobienia świątyni w niektóre dni świąteczne, nakłaniając tychże parafjan, aby dla ozdobienia świątyni w dzień świętej Trójcy, równie jak i w inne uroczystości, używali kwiatów, krzewów i roślin krzewiastych, gałęzi drzew i t. p.

* **Sieć dróg żelaznych w Rosji**, w roku zeszłym, podług sprawozdania „Żurnala” ministerstwa dróg komunikacji” powiększyła się o 1,755,1 wiorsty, tak, iż z dniem 1 stycznia roku bieżącego, długość otwartych dróg żelaznych w Rosji wyniosła poważną cyfrę, mianowicie—7,422,3 wiorst. Chociaż pod względem liczby wiorst nowo utworzonych sekcij dróg żelaznych, 1874 rok nie wyróżnia się z szeregu lat ostatniego pięciolecia, lecz z tem wszystkiem, przyrost sieci, dokonany roku zeszłego, otworzył nowe drogi z wnętrza państwa do portów i dał początek przedłużeniu dróg relsowych ku krańcom wschodnim. Twierdzenie to „Żurnala” ministerstwa dróg komunikacji” dowodzi danymi następującemi: droga morszańsko-syzańska doszła do najbardziej wschodniego punktu naszej sieci kolejowej i utorowała dalszą drogę na wschód, gdyż przedłużenie tej drogi od Samary do Orenburga, już jest zdecydowane; taż sama morszańsko-syzańska droga razem z riasko-wiazimską wytknęła prostą drogę z wschodnich krańców Rosji do portów morza bałtyckiego; dalej z ukończeniem drogi żelaznej landwarowromenskiej, otworzyła się prosta droga relsowa z środkowej Małorosji do portu libawskiego; nareszcie droga łożowo sewastopolska otworzyła dla ładunku Rosji południowej nowy port czarnomorski—Sewastopol.

* Z gubernji Podolskiej piszą do *Kijewlanina*, że nadzieje na urodzaj ozimych zbóż prawie wszędzie są nader wątpliwe (wyłączając powiat Kamieniecki), skutkiem wydarzonego raz w kwietniu dość znacznego mrozu i następcie potem suszy. Zboża jare, przeciwnie, zapowiadają plon nader obfity.

* W jednym z artykułów *Samarskiego Dziennika Gubernjalnego*, zamieszczone są pewne szczegóły o warunkach geograficznych i fizycznych, wpływających na po-

łożenie w gubernji Samarskiej gospodarstwa wiejskiego w ogóle, a rolnictwa w szczególności. Z wiadomości tych okazuje się, że w gubernji na każdą głowę męzką przypada 8 desiatyn gruntu, to jest więcej niż w wielu innych gubernjach. Grunt jest dobry na całej prawie przestrzeni gubernji; składa się z czarnoziemu lub gliny żadnej do pysznej pszenicy i wszelkich w ogóle zbóż północnych: żyta, jęczmienia, prosa, gryki i t. p. Mieszkańcy gubernji Samarskiej nie mogą zbyt uskarżać się na brak łąk, a nawet lasów; tylko w powiatach południowych jest bardzo mało lasów, ale za to, zamiast lasów, powiaty te posiadają wielką ilość gruntów i łąk, bardzo sprzyjających hodowli bydła w wielkich rozmiarach. Przy takich szczególnych naturalnych jeograficznych warunkach, gubernja Samarska mogłaby być spichrzem Rosji, żywnością innych gubernji znajdujących w mniej szczęśliwych warunkach. Rzeczywiście według obliczeń p. Wilsona, zrobionych za 1857—1863 r., gubernja Samarska usprawiedliwiała swą nazwę spichrza Rosji. Pod względem ilości zboża na głowę, była pierwszą gubernją w Rosji. Pod względem wywozu pszenicy, jej przystanie zajmowały pierwsze miejsce, nie tylko w szeregu wszystkich przystani wewnętrznych, ale nawet w szeregu miast portowych, do których dostawia się zboże z wielu gubernji dla wywozu za granicę. Najznaczniejsze miasta portowe: St. Petersburg i Ryga, ustępowały miejsca Samarze, tylko sam port odeskki przewyższał ją (*). Ale w 1870 r., gubernja Samarska dotknął nieurodzaj i żywiła się zbożem innych gubernji, które przedtem sama zaopatrywała w pszenicę.

Neurodzaj w tej gubernji pochodzi głównie z suszy, z niedostatecznej ilości osadów atmosferycznych. Wiadomo, że w gubernjach zachodnich i kraju nadbałtyckim, jako leżących bliżej od oceanu i morza Bałtyckiego, daleko więcej jest osadów atmosferycznych niż w środkowych, a w środkowych więcej niż w wschodnich i południowych, stepowych gubernjach. Według obliczeń akademika Wiesiulowskiego, w gubernjach zachodnich ilość śnieżnych i deszczowych dni bywa 146,5, rocznie, w kraju nadbałtyckim 139,5, w gubernjach północnych i środkowych 114,5, w wschodnich 113,5, w południowych stepowych tylko 83,5; średnia zaś rocznie ilość wilgoci w gubernjach zachodnich 21,53 cala, w nadbałtyckich 21,11, w północnych i środkowych 20,40, w wschodnich 16,54, a w południowych 11,55.

Z tych cyfr, wyprowadzonych z wieloletnich doświadczeń, bardzo jest jawnem, że liczba dni śnieżnych i deszczowych i ilość spadającej wilgoci jest w południowych stepowych gubernjach prawie dwa razy mniejsza niż w zachodnich, leżących bliżej od źródła wilgoci, oceanu. Gubernja Samarska, tak pod względem jeograficznym, jak i pod względem gatunku gruntu, należy do południowych, stepowych gubernji. Przy tem jest ona najwschodniejszą ze wszystkich południowych, czarnoziemnych gubernji, zatem pod względem spadającej wilgoci znajduje się w niekorzystnych warunkach, w porównaniu nawet ze wszystkimi południowemi gubernjami. Według obserwacji zrobionych w Samarskim folwarku naukowym, znajdującym się w środku powiatu Nowouzeńskiego, okazuje się, że średnia roczna ilość dni śnieżnych i deszczowych wynosi 71,7; jest ona o 12,5 mniejsza od średniej ilości dni deszczowych nawet we wszystkich innych gubernjach stepowych.

Taka nieznaczna ilość deszczów w gubernji, objaśnia się także panowaniem w niej wschodnich i południowo-wschodnich wiatrów, wiejących z głębi Azji i sprawiających suszę. Ten niepocieszający wywód dla gubernji Samarskiej, a przynajmniej znacznej jej części, staje się jeszcze bardziej niepokojącym, jeżeli zwróci się uwagę na pory roku, w które spada wilgoć atmosferyczna i sam charakter deszczu. Każdemu wiadomo, że deszcze wiosenne bardziej są niezbędne dla roślin, niż letnie i jesienne, a w gubernji Samarskiej deszcze najczęściej padają nie na wiosnę, ale w lecie i jesieni. Przytem na wiosnę padają co 10, a nawet co 15 dni i obok tego po kilka dni z kolei. Przy takim rozdziale deszczów łatwo się zilarza, że padają wtedy, kiedy najmniej potrzebują ich rośliny zbożowe. Takie nieprzystające fizyczne warunki dla miejscowego gospodarstwa wiejskiego a szczególnie rolnictwa, jeszcze powiększają się w skutku charakteru deszczów. Przy stosunkowo małej ich ilości w gubernji, przynoszą łącznie znaczną ilość wilgoci i najbardziej pod względem swego charakteru, zbliżają się do ulew. Każdemu zaś doświadczonemu gospodarzowi wiejskiemu wiadomo, że ulewy ubijają ziemię, szczególnie podglinają i większa część wilgoci otrzymywanej z nich nie utrzymuje się w górnej, ornej warstwie ziemi; albo uchodzi daleko w głąb ziemi, jeżeli grunt jest pulchny, albo przy twardości gruntu spływa po spadzistości miejscowości, zbiera się w strumienie i unoszona jest do rzek i innych wozdobiorów. W taki sposób w gubernji Samarskiej deszcze padają rzadko (około 71 w ciągu roku) i chociaż dają znaczną ilość wilgoci, lecz takowa mało przynosi pożytku roślinom zbożowym, nie pozostając w górnej, ornej warstwie ziemi. Przy takim rozdziale wilgoci atmosferycznej, gospodarstwo wiejskie i w szczególności rolnictwo muszą z konieczności podlegać wahaniom się i różnego rodzaju wypadkowościom.

(* Tak w 1862 r. wywieziono z gubernji Samarskiej 7,832,315 pudów zboża, w tej liczbie 7,316,000 pudów pszenicy. W tymże roku z St. Petersburga wywieziono tylko 180,406 czwartki. W ogóle z St. Petersburga w ciągu okresu 1857—1866 r. nie wywieziono w żadnym roku tyle pszenicy, co z przystani samarskiej. Największa ilość w ciągu tego czasu była wywieziona z St. Petersburga w 1866 r., mianowicie 513,620 czet. zatem mniej niż wywieziono z Samary w 1862 roku, zaś w 1866 r. z Samary wywieziono 14,000,000 pudów zboża w ogóle.

Środki mogące służyć na przyszłość do zapobiegania wabianiom się w urodzajach, są, według zdania autora niniejszego artykułu, następujące: 1) niezbednym jest w ilości, o ile można największej i w różnych miejscach kraju zrobić naukowe obserwacje co do spadającej wilgoci i jej rozdziału; 2) w miejscach gdzie ilość spadającej wilgoci okaże się niedostateczną, lub gdzie spadająca w niewłaściwym czasie, uchodzi w podgrunt lub spływa do rzek, nie przynosząc pożytku roślinom, należy sztucznie zatrzymywać ją w urządzeniach w tym celu wodozbiornach, jako to: stawach, jeziorach i t. p.; 3) za pomocą kanałów, czyli tak zwanych w Azji aryków, przeprowadzać wodę z rzek i innych wodozbiornów na pola zasiane i zraszać je podczas braku deszczu lub suszy, zabijającej wszelkie nadzieje rolnika; 4) w miejscach zupełnie bezleśnych, stepowych, jakimi są na przykład powiaty Nikolajewski i Nowouzenski, dla ostony pól od południowo-wschodnich wiatrów przynoszących suszę, obsadzać pola od strony południowo-wschodniej szybko rosnącymi drzewami, które według zdania doświadczonych agronomów, mogą znacznie osłabić siłę wiatrów i miarkować ich szkodliwy wpływ na pola.

"W gubernji Samarskiej jest", powiada w końcu autor artykułu, "jedna kątka, nigdy nie znająca głodu i niurodzajów—mianowicie niemieckie kolonie menonitów, w których wprowadzona jest sztuczna irygacja pól, a które faktycznie dowiodły możliwość urzeczywistnienia tego środka w gubernji. Pamiętne nam są słowa pewnego włoscjanina deputata, wyrzeczone przez niego w zgromadzeniu ziemskim, w odpowiedzi na uwagę innego deputata, zarzucającego włoscjanom wyścieniaczące prowadzenie przez nich gospodarstwa wiejskiego: „staramy się po swojemu prowadzić gospodarstwo, o ile można najlepiej: nauczcie nas, a będziecie prowadzić gospodarstwo tak, jak należy”.

Z doniesień o działalności Kazanckiego Towarzystwa osad rolnych i przytułków rzemieślniczych okazuje się, że ustawa Towarzystwa była zatwierdzoną 23 kwietnia 1873 roku, a od 19 lutego tegoż roku rozpoczęła się także działalność Towarzystwa. Dla zajęcia się interesami bieżącymi wybrana została oddzielna rada, na której polegała też praca względem organizacji dzieła. Czynność rady, za period ubiegły, koncentrowała się na uzyskiwaniu środków, przy pomocy których mogłoby być urządzony pierwszy zakład wychowawczy, oraz na robotach przedwstępnych dotyczących organizacji zakładu, który, pod względem swych wewnętrznych i zewnętrznych własności, czyniłby za dość o ile można najbardziej idealnej poprawy. Liczba członków Towarzystwa w ciągu dwóch lat, wzrosła do 300 osób, a fundusze doszły do 20,399 rs. 78½ kop., oprócz których Towarzystwo posiada jeszcze dwa bilety pożyczek wewnętrznych loteryjnych i dom. Obstawiając przy myśli przedwstępnego otwarcia wychowawczo-poprawczego, rzemieślniczego domu przytułku dla nieletnich przestępców i dzieci, którym zagraża niebezpieczeństwo popaść w zbrodnię i występki, pod wpływem nędzy, braku przytułku i ciemnoty, rada opracowała ustawę zakładu, która też została zatwierdzoną 10 września 1874 roku. Następnie pragnąc urządzić przytułek jak można najracjonalniej, rada naradzała się niejednokrotnie z Herdem, dyrektorem kolonji petersburskiej i za pośrednictwem swych członków, uzyskała rysunki budowli w Metray i kolonji saratowskiej, a oprócz tego prosila członka Towarzystwa budowniczego p. Chryzozowicza, aby nakreślił szczegółowy plan i kosztorys budowy projektowanego przytułku, po nakreśleniu których oddała wszystkie roboty przez licytację za 7,600 rubli. Wreszcie uznając ważność zakładu wychowawczego i pragnąc postawić sprawę przekształcenia na gruntownej podstawie, rada postanowiła zaprosić do pełnienia obowiązków nadzorcy p. L. Złobina, wychowawcę kolonji petersburskiej, rekomendowanego Towarzystwu przez p. Herda. Zebranie ogólne asygnowało na placę dozory 1,200 rub. rocznie, pomocników zaś jego po 600 rubli. Na dzień 20 września roku bieżącego będzie ukończona restauracja starego budynku, nad którym wznosi się pierwsze piętrosko, budowa nowego domu piętrowego, łaźni i drugich zabudowań gospodarskich.

Do gazety Syn Oliciec. piszą z Bijska, gubernji Tomskiej, że w nocy na 22 kwietnia dokonano tam grubej kradzieży z kasy kucpa Malcewa, urządzonej pod domem mieszkalnym, wykradziono 1,056 półimperjalów, 125 rublowych monet srebrnych, 330 rubli biletami, a za 15,000 rubli biletów banku państwa oraz rozmaite złote i srebrne rzeczy. Bilety bankowe znalezione rąkami porzuczone na ulicy. Kradzież uskutecznił została przez włamanie zamków. Osoby podejrzane aresztowano.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Bawaria wstępuje w period gorączki wyborczej. Stronnictwa przygotowują się do wyborów do izby deputowanych; komitet stronnictwa katolickiego i katolickiego w wyższej Bawarii, najpierwszy ogłosił swój manifestowy program; powiedziano tam jest że patrioci bawarscy pragną przywrócić pokój między Kościołem a Państwem, zmniejszyć uciążliwość zaciągu wojkowego i mieć rząd taki, który by nie był rządem jakiegos stronnictwa lecz rządem istotnie bawarskim. Manifest oprócz tego uwydatnia, iż przyszli deputowani zapewnią cesarstwu to co cesarstwo przynależał, lecz nie ustąpią ani najmniejszej części z praw jakie pozostało narodowi i krajowi. Deputowani będą wierni traktatowi, lecz będą się domagali, ażeby nawzajem traktaty były szanowane przez drugą stronę umawiającą się.

Gazeta Madrycka ogłasza dekret zawieszający reformy w tariffie celnej, aż do chwili, w której kortęzy wydadzą inną decyzją w tym względzie. Restauracja, która jest reakcyjną w polityce, musiała być taką i w sprawach ekonomicznych. Zrujnowany skarb państwa służy do upozorowania środków jakie przedsięwzięto. Dla ocenienia słuszności tego argumentu, dosyć jest porównać stan handlu w Hiszpanji przed i po reformach wyprowadzonych przez rewolucję z 1868 roku. Pomimo zaburzeń i wojny domowej powstałych z tego wypadku, podwoił się prawie obrot większej części takich przedmiotów, dla których cło przyzwolone zostało obniżone. W skutku ustąpienia przejścia z systemu protekcyjnego do wolno-handlowego, postanowionego przez kortęzy z 1870 r., nowe niżenie cła miało teraz nastąpić. Miałyby takowe nie mniej pomyślne następstwa. Właśnie to niżenie cła zostało obecnie odłożone na czas nieograniczony i wszystko każe przewidywać, że jeśli przewadstwo dotknie się tariff pod wpływem teraźniejszego gabinetu, będzie to uczynione dla uwydatnienia na nowo odosobnienia Hiszpanji w dziedzinie przemysłu i handlu. Gdyby zapragniono rozmyślnie zrujnować ten kraj nie wzięto by się już chyba inaczej.

Telegramy z gazet zagranicznych.

Paryż, 21 czerwca. Zgromadzenie Narodowe rozpoczęło pierwsze rozprawy nad prawem o władzach publicznych. Blanc i Madiet ze skrajnej lewicy gwałtownie biją na projekt. Laboulaye odpowie jutro. Lewica żąda nagłośnić rozpraw nad projektem przy drugim odcyzie. Lewica przygotowuje też wniosek zmierzający do oznaczenia liczby praw mających się uchwalić przed rozwiązaniem izby. Rząd nie będzie się temu opierał.

Bruksella, 21 czerwca. Nord zapewnia, iż poseł niemiecki Perponcher wręczył ministrowi spraw zagranicznych Aspremont Lynden'owi nową notę, dziękującą rządowi belgijskiemu za jego ostatnie zawiadomienie. Powiada, iż nota napisana w tonie bardzo przyjaznym, w sposób najbardziej zadawalniający kładzie kres nieporozumieniu niemiecko-belgijskiemu. Nota prawdopodobnie jutro będzie złożona sejmowi.

Madryt, 20 czerwca. Jak słychać przyehyliło się do podania o dymisie postę hiszpańskiego w Wiedniu księcia Tetuan.

Bukareszt, 20 czerwca. Izbie deputowanych złożony został projekt do prawa upoważniającego miasto Bukareszt do zaciągnięcia pożyczki 8 milionów.

Porucznik Payer, jeden z dowódców wyprawy podbiegunowej austriackiej, na ostatniemu posiedzeniu Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, miał odczyt o wpływie zimna na organizm, do czego mnóstwo ciekawych danych pozbił w ciągu całej wyprawy, a mianowicie w czasie wycieczki ze statku „Tegethoff” do lodowców w krainie Franciszka-Józefa, dokonanej 14 marca 1874 r. Temperatura powietrza wynosiła tam—40½° R.; chleb wzięty na drogę zmarł zupełnie; rum stracił zupełnie smak i trzeba go było pić nie przytykając do ust kubka, gdyż byłby przyzmrał. Oddech buchał z ust jak para z kominu; tytanium niepodobna było palić; głos slychać było bardzo wyraźnie i daleko; merkurjusz skrzepał zupełnie. W miarę zaostrenia się słuchu, smak i zapach, oraz w ogóle siła żywotna, słabły coraz bardziej.

W uzupełnieniu wiadomości o olbrzymim teleskopie, podajemy niektóre szczegóły o jego twórcy, James Lick z San-Francisco, jeden z najbogatszych obywateli Stanów Zjednoczonych, przed rokiem cały swój ogromny majątek zapisał na naukowo-popularne cele. Kiedy jednakże w zapisie tym dostrzeżono pewne niedokładności, mogące z czasem narazić na szwank szlachetne to przedsięwzięcie, Lick zdecydował się całe swoje mienie, sprzedać osobie posiadającej jego najzupełniejsze zaufanie — i jakoż sprzedał za 1, wyrażnie jednego dolara! Jak amerykańskie dzienniki donoszą, majątek jego składa się głównie z własności gruntu wyci, które w znacznej części już w grudniu r. z. przez ową osobę zaufania sprzedane zostały, ażeby sumy ztąd osiągnięte podług życzenia Licka obrócić na cele przeznaczone. Tym sposobem za majątek nieruchomy w San-Francisco na licytację zebrano 1,959,925 dolarów. Oprócz tego pozostały jeszcze nie sprzedane majątki ziemskie w innych okolicach kraju naprzykład: w Los-Angeles-Pouinty, wyspa Santa Catalina (45,820 akrów gruntu wartości przeszło 2 miliony dolarów) i t. p., które również drogą publicznej licytacji miano wkrótce spieniężyć. Tymczasem James Lick pewnego pięknego dnia cofa wszystkie swoje zapisy, żąda zwrotu całego majątku utrzymując, iż kiedy go zapisywał na cele popularno-naukowe, nie był przy zdrowych zmysłach, a teraz przyszedłszy do zupełnej przytomności umysłu, pragnie zachować go nadal dla siebie! Zawezwał więc osobę zaufania, przez niego samego wybraną, do złożenia powierzonego mandatu i zwrócenia mu w całości majątku. Na szczęście dziwak ten miljonowy ratyfikował w swoim czasie legalny akt sprzedaży. Więc teraz pozostaje tylko droga procesu; jeżeli go osoba zaufania wygra, nie nie stanie na przeszkodzie do urzędowania w zapisie w pierwotnym jego brzmieniu. Wypadek ten poruszył w Stanach Zjednoczonych żywo umysły i wielu rozczarowań stał się powodem. Oto wymienienie niektórych sum przez Licka z razu przeznaczonych: na obserwatorium astronomiczne na szczycie Sierry 700,000 dolarów, na szkołę nauk mechanicznych 300,000, na akademję umiejętności i stowarzyszenie pionierów 250,000, na dom przytułku dla nie-miast podeszłego wieku 200,000, na polepszenie ka-

pielowego zakładu w San-Francisco 150,000 dolarów i t. p.

Dr. Schlieman, który ze sporu swego z rządem tureckim ostatecznie wyszedł obronną ręką, gdyż za przyznaniem sobie prawa własności cennych zabytków, zapłacił drogą dobrowolnej ugody rządowi tureckiemu 50,000 fr., zamierza teraz zbior ten, swój wystawić na widok publiczny w Neapolu lub Paryżu.

Telegram z Aten zamieszczony w Gazzeta di Venezia donosi o wydobyciu w głębi morza cennych zabytków sztuki greckiej, które na początku bieżącego stulecia wiezione przez lorda Tomasza Elgina, w czasie burzy zatępane niedaleko wyspy Cerigo.

Czeskie dzienniki donoszą, że w mieście czeskim Rżiczanie żyje starzec, nazwiskiem Maciej Suchy, liczący lat 116, który przez całe życie ani razu nie chorował, mimo tego, że rozmaitych w życiu przeżył doznał, był bowiem z kolei dziedzicem dóbr, żołnierzem, jeńcem we Franoji, za powrotem do kraju nauczycielem, a nareszcie szewcem. Życie nader skromne przyczyniło się niezawodnie do utrzymania go w czerstem zdrowiu do tak późnej starości.

Poswięcone naukom przyrodniczym pismo angielskie „Nature” podaje ciekawe spostrzeżenie p. C. Bidde z Madrasu. Pewnego dnia służący przyniósł panu Bidde dużego czarnego niedźwiadka. P. B. zachowując wszelkie możebne ostrożności, wsadził jadłowidnie na okno do słońca. Niedźwiadka widocznie niemile drażniły promienie słoneczne. Wtedy p. B. przypomniał sobie, iż mu opowiadano, jakoby niedźwiadki, otoczone żarem, miały sobie sam śmierć zadawać. Postanowił więc zrobić próbę i w tym celu skierował na grzbiet zwierzęcia promienie słoneczne skoncentrowane przez soczewkę; niedźwiadki od pierwszego razu poczęł zaraz jak szalony biegać po swoim więzieniu, a gdy p. B. kilka razy operację tę powtórzył więzień przyprowadzony śnąc do rozpacy, przebiegł się w bok, i ostrym końcem swego ogona ukłócił się w bok. Z rany wypłynęło trochę cieczi, a w ciągu pół minuty niedźwiadki żyć przestał. Pytanie tylko zachodzi, czy zgon jego nastąpił w skutek samobójczego ciosu, czy też w skutek spotęgowanego gorąca, którego natura jego dłużej znieść nie mogła.

Dnia 26 maja przybył do Wiednia p. Dudok de Wit, holender, który wywodził się z Amsterdamu d. 1 maja, w przeciągu półcwarta tygodnia odbył pieszo drogę 150 mil wynoszącą i tym sposobem wygrał zakład, uprzedziwszy jeszcze o cztery dni termin w zakładzie tym oznaczony. Przybywszy do Wiednia, przebrał się tylko i zaraz wyszedł na przechadzkę. P. de Wit jest małego wzrostu ale dobrze zbudowany; ma lat 35.

Oryginalną recenzję występu słynnej śpiewaczki, p. Murskiej, zamieszcza jeden z dzienników wychodzących w mieście Brashear w Luizianie. „Głos jej jest cudowny, mówi recenzent. Przebiega on całą skalę tonów z góry na dół, ze zgrzecznością szczwanego kota, uganającego się po dachu. Podczas jej śpiewu krew słuchaczy rozgrzewa się w jednej chwili do 212 stopni Farenheita, aby zaraz potem spaść niżej zera, tak, że dreszcz do szpiku kości wstrząsa człowieka”.

Z Sycylii pisze korespondent jednego z dzienników zagranicznych: „Niezem są fizyczne szkody spowodowane wylewami Tybru lub wylewami błot pontyfijskich w porównaniu ze zgnilizną moralną, która opanowała już całą Sycylię i wielką część Neapolitańskiego. W krótko ważna ta sprawa przyjdzie pod obrady i już w dniu 5 maja rozdano deputowanym tak zwane motywa do nowego prawa o nadzwyczajnych środkach bezpieczeństwa publicznego. Przebiegając 40 i kilka dokumentów, powiększej części sprawozdań władz cywilnych i wojskowych, czytelnik wstydem się rumieni i niezmierny ból czuje w sercu, że pod rządami liberalnej oświaty, po 15 latach bezużytecznych prób, jeden z najpiękniejszych krajów Europy, błogosławiona Sycylija, zamienia się w obrzydliwą gangrenę. Zbyt ona od was jest odległą abym mógł tutaj wchodzić w szczegóły, nie mogę jednak pominać kilku jaskrawych faktów. Sławny rozbójnik Valvo Biagio, który poległ w roku 1873, przez lat dziesięć swego grasowania własnoręcznie zabił 50 osób, a to ciągle poszukiwany przez policję. Inni dwaj herctwowie, Rocca i Rinaldini, przez kilka lat wszelkich dokładali wysiłen, żeby sprzątnąć zienawidzonego zandarma, a gdy ten im się zawsze ostrożnie wymykał, przysięgli zgładzić całą jego rodzinę. Przysięgi dochowali, bo w roku 1872 zabili z niej dwie osoby, w roku 1874 pięć, a 1875 r. jeszcze trzy. Takie przykłady najdzikszej nienawiści, seigającej ofiary swoje przez lata całe, nie są rzadkie; dokumenta przez rząd ogłoszone ułożyły z nich obraz przerażający. Dosyć powiedzieć, że dzisiaj jak nad Kampanją Rzymską złe powietrze, tak nad Sycylią panuje „la mafia”, a w neapolitańskim „la camorra” — imiona dwóch tajnych towarzystw, z którego zwłaszcza pierwsze wszechwładnie rządzi w Sycylii i tak przerażo wszystkich mieszkańców, że prawie nikt nie śmie stawiać oporu, tembardziej, iż wydaje się krajowcom protestem danego rządu, przeciw panowaniu Wiktora Emanula i ztąd każdy złoczyńca, byleby się dostał pod skrzydła „della mafia” z łatwością ukrywa się przed policją; a gdy nieszczęśliwym trafem wpadnie do rąk sprawiedliwości, już wie z góry, że sąd przysięgłych z obawy albo ogłoszą go niewinnym, albo się wcale niebiorze.

To też w tej chwili ukrywa się w samej Sycylii 1368 zbójców nadaremnie poszukiwanych, a często rozbójnicy ukazują się w większych oddziałach znakomicie uzbrojeni.

Niedziw przeto, że w Sycylii rocznie na mniej więcej 3,000 mieszkańców przypada jedno morderstwo, podczas gdy w Lombardji jedno dopiero na 44,000. W odpowiednim naturalnie stosunku stoją wszystkie inne zbrodnie, i ztąd niedziw, że nareszcie rząd nie mogący nastarczyć już zandarmerji, z której w samym przeszłym roku zagineło 40, a 45 odniosło większe lub mniejsze rany, zmuszony jest nareszcie uciec się do środków wyjątkowych.

Redaktor, M. Berg.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Warszawa
dnia 11 (23) czerwca.

Spostrzeżenia meteorologiczne
dostrzeżone przez obserwatorium warszawskie.

Dnia 9 (21) Czerwca 1875 roku.

Ciąnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. powietrza	Wilgoć %	Kierunek wiatru.
751.8	+ 18.3	85	spokojnie.
752.1	+ 21.2	70	połudny.
754.8	+ 15.4	96	pół-zachodni.

Widowiska.

WIELKI TEATR.—Dziś, we środę, przylawie dramatyczne w 1 akcie, Kosa i kamień;— komedia w 1 akcie, Consilium facultatis;—krotoczwila w 1 akcie, Koneserzy. — (po cenach teatru rozmaiteści).—Początek o godzinie 8-iej.

TEATR LETNI W OGRODZIE SASKIM. — Dziś, we środę, opera w 3-ach aktach, L'ile Verte ou Les cent vierges (Wyspa zielona czyli Sto dziewięć), przez artystów francuskich. Początek o godzinie 8-iej. — Jutro, we czwartek, komedje Safanduly. — Wczoraj, było osób 841.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego).—Otwarty w niedziele bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH.—Otwarta codziennie, od godziny 10-iej rano do godziny 5-iej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. —Wejście do osoby w dniu powszednie kop. 15; — w niedziele zaś i święta kop. 5.

DOLINA SZWAJCARSKA.—Dziś i codziennie, Koncert orkiestry berlińskiej pod kierunkiem dyrektora Fliege. —Początek o godzinie 7-iej po południu. —Cena wejścia kop. 25.— We środę i soboty, Koncerta symfoniczne. —Cena wejścia kop. 30.

ELDORADO (przy ulicy Długiej N. 586).—Towarzystwo artystów dramatycznych pod dyktacją Józefa Teatla. —Dziś, we środę, komedja Andrea. —Początek o godzinie 8-iej wieczorem.

ALHAMBRA (przy ulicy Miodowej). —Towarzystwo artystów dramatycznych pod dyktacją Anasztaza Trapszy.—Dziś, we środę, komedja Wesele Kreczynski; — opera Strachy w zamczysku czyli Bojomir i Wanda. —Początek o godzinie 8-iej wieczorem.

TIVOLI (przy ulicy Królewskiej). —Towarzystwo artystów dramatycznych pod dyktacją Juljana Grabitńskiego. —Dziś, we środę, komedja Niema męża w domu; — obrazek dramatyczny Łobzowanie. —Początek o godzinie 8-iej wieczorem.

ALKAZAR (przy ulicy Królewskiej). —Towarzystwo artystów niemieckich pod dyktacją von W. Bernack. —Dziś, we środę, Die Tochter Belial's. —Początek o godzinie 8-iej wieczorem.

Przyjmowanie chorych.

Profesorowie Warszawskiego Uniwersytetu, w prowadzonych przez siebie klinikach, udzielają chorym przychodnim pomocy lekarskiej bezpłatnie, w następujące dni i godziny:

W chorobach chirurgicznych, codziennie od godziny 12 do 1, w szpitalu S-go Duchy.	Professor Giraziov.
W chorobach chirurgicznych, we środy i piątki od godziny 9 do 11, w szpitalu Dzieciątka Jezusa.	Professor Kosinski.
W chorobach wewnętrznych, codziennie od godziny 11 do 12, w szpitalu Świętego Duchy.	Professor Lamb.
W chorobach wewnętrznych, we środy i piątki od godziny 12 do 1, w szpitalu Dzieciątka Jezusa.	Professor Andriejew.
W chorobach wenerycznych i skórnych nie wenerycznej natury, wpiątki od godziny 11 do 12, oraz w cierpieniach gardła wenerycznej i nie wenerycznej natury, we wtorki od 11 do 12, w szpitalu S-go Łazarza.	Professor Traudvetter.
W chorobach ocznych, w niedziele, poniedziałki, wtorki, czwartki i soboty od godziny 1 do 2, oraz w środy i piątki, od godziny 12 do 1, w szpitalu S-go Duchy.	Docent Wolfring.

SZPITAL DZIECIĄTKA JEZUS.

Bezpłatna poradka lekarska dla przychodzących chorych. Wejście przez drzwi główne od Wareckiego placu.

Choroby zewnętrzne w ogóle.

Dr Orłowski codziennie od 10 do 11 godziny rano.

Choroby organów moczowo-płciowych:

We wtorki, czwartki i soboty od 11 do 11½ godziny przed południem.

Choroby wewnętrzne.

Dr Pogorzelski codziennie od 9 do 10 godziny rano.

Przyjmowanie chorych „W szpitalu świętego Rocha.”

Codziennie od godziny 9-iej do 10-iej rano, głównie zaś:

Choroby zewnętrzne—Dr Stankiewicz.

Choroby wewnętrzne—Dr Obrębski.

POCIĄGI NA DROGACH ŻELAZNYCH.

Warszawsko-Petersburska.

Wychodzą (z Pragi).
Pociąg pasażerski o godz. 10 min. 23 rano.
Pociąg pocztowy o godzinie 11 minut 8 wieczór.
Przychodzą (na Pragę) o godz. 7 min. 53 wieczorem i o godz. 4 min. 8 rano.

Warszawsko-Wiedeńska.

Wychodzą z Warszawy:
Pociąg kurierski (klasa 1 i 2) o godz. 7 min. 20 rano.
Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 11 min. 15 rano.
Pociąg osobowy (klasy 1, 2 i 3), o godz. 10 wieczorem.
Pociąg osobowo-miejscowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 5 po południu (dochodzi tylko do Petrowowa).
Do Łodzi wyjeżdża się z Warszawy pociągami: kurjerskim o godzinie 7 min. 20 z rana i osobowym o godz. 11 min. 15 z rana i o godz. 10 wieczorem.

